

УДК 615.1

Бушуєва Інна
к.фарм.н., доцент
Запорізький державний медичний університет
м. Запоріжжя
Варгаракі Стела
викладач
Одеське базове медичне училище
м. Одеса

СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація

В даній статті розглянуті економічні аспекти функціонування фармацевтичної галузі, питання глобалізації фармацевтичної індустрії, вплив наукової та комерційної інтеграції на розвиток фармацевтичної промисловості, стратегічні напрямки розвитку вітчизняної фармацевтичної індустрії.

***Ключові слова:** фармацевтична промисловість, ринок, лікарський препарат, трансформація, глобалізація.*

Світова фармацевтична промисловість є одним з найбільш динамічно розвинених секторів хімічної промисловості. Як і в будь-якій іншій галузі, тут виникали проблеми, але труднощі не носили стратегічного характеру і вирішувалися шляхом еволюційного трансформування фармацевтичного ринку або компаній галузі. Абсолютно очевидним є той факт, що фармацевтична індустрія менш чутлива до будь-яких економічних спадів, так як попит на її продукцію визначається поєднанням безлічі соціально-економічних чинників, серед яких можна відзначити: безперервний ріст населення, рівень соціально-економічного розвитку країн, розвиток методів лікування та діагностики в медицині, прагнення до підтримання рівня, якості та тривалості життя населення і т.п.

Світова фармацевтична індустрія вступила в черговий етап свого розвитку, суть якого складають процеси багатогранної і всеосяжної інтеграції. До кінця другого тисячоліття індустрія відчуває найглибші зміни, зумовлені не тільки внутрішніми домінантами саморозвитку, але і стрімкою еволюцією суспільної свідомості, ростом інформаційних потоків, кардинальними змінами довкілля, серйозними геополітичними змінами.

При вивченні економічних аспектів функціонування фармацевтичної галузі, необхідно враховувати, що окрім фізичного та психологічного впливу істотне значення надає і соціальний ефект впливу ліків. Він проявляється в поліпшенні відносин видужуючого пацієнта з оточуючими, поверненням його до активного способу життя і трудової діяльності. Не можна також залишати без уваги особливості впливу державних програм з охорони здоров'я в різних країнах.

Аналізуючи проблеми розвитку фармацевтичної галузі, необхідно враховувати також можливості, як досвід і практику суміжних областей знань, а

саме: хімії, біології, медицини, соціології, політології, статистики, психології, менеджменту. Це підтверджується практикою діяльності великих фармацевтичних компаній, які мають структурні підрозділи, що займаються проблемами пошуку, відкриття, створення, розробки, виробництва і маркетингу, а також реалізації лікарських засобів.

Світова фармацевтична індустрія зазнає змін внаслідок обширних геополітичних процесів, що трансформують масштаб ринків збуту, які ліквідують анклавні, відокремлені від світової патентної системи, що спонукають до уніфікації предклінічних і клінічних методик.

Глобалізація фармацевтичної індустрії, в чому обумовлена збільшенням витрат на виробництво і розробку оригінальних ліків, а також консолідованою позицією великих медичних структур, спрямована на зниження оптово-закупівельних цін, призводить до необхідності інтеграційних процесів в галузі. Наукова та комерційна інтеграція, що виявляється у створенні альянсів, організації обміну інформацією, об'єднанні збутових мереж сприяє не тільки оптимізації адміністративних, наукових, технологічних і збутових структур компаній, але й істотно знижує витрати, що в свою чергу дозволяє удешевити препарати, що потрапляють до лікарень і на прилавки аптек, а також акумулювати фінансові ресурси для розробки нових ліків [1].

Одним із проявів глобалізації у світовій фармацевтичній індустрії і на ринку продукції галузі є зростання ролі транснаціональних компаній (ТНК). Все частіше доводиться говорити не про країни-лідери, а про корпорації-лідери галузі. Це один із проявів глобалізації у світовій фармацевтичній індустрії. На частку найбільших фармацевтичних фірм припадає найбільша частка виробничих потужностей витрат на наукові розробки. Вони мають обсяги продажів, що перевищують десятки мільярдів доларів, і високі показники ринкової капіталізації.

Сумарні дані за ринковою капіталізацією лідируючих корпорацій галузі ("Пфайзер", "Мерк", "ГлаксоСмітКляйн", "Джонсон енд Джонсон" та ін.) свідчать про те, що дуже висока концентрація капіталу у фармацевтичній галузі в руках найбільших ТНК, показник ринкової капіталізації яких цілком зіставима з такими найбільшими ТНК світу, як "Дженерал Моторс", "Екссон Мобіл" і ін.

При цьому слід зазначити, що американські фармацевтичні компанії були більш конкурентоспроможними порівняно з європейськими. У 2007 р найбільший обсяг світових продажів медикаментів припадав на Північну Америку, країни ЄС, Японію [3].

Зміни в організаційній структурі галузі виражаються в тому, що наукова і комерційна інтеграція, що виявляється у створенні альянсів, організації обміну інформацією, підрозділів НДДКР, об'єднанні виробничих і збутових мереж сприяє не тільки оптимізації адміністративних, наукових, технологічних і збутових структур компаній, але й істотно знижує витрати. Це, в свою чергу, дозволяє здешевити препарати, які потрапляють до лікарень і на прилавки аптек, а також акумулювати фінансові ресурси для розробки нових лікарських препаратів [2].

Аналізуючи місце України на світовому фармацевтичному ринку, необхідно

відзначити, що на сучасному етапі частка її ринку незначна. Різко знизилася виробництво медикаментів і лікарських препаратів, велику частку потреб у ліках задовольняється за рахунок дорогого імпорту, що безпосередньо пов'язано з питаннями національної безпеки нашої країни. Необхідно відзначити, що українські фармацевтичні компанії в період кризи 1998 р з усією очевидністю продемонстрували, що здатні перемагати в конкурентній боротьбі і витіснити з ринку іноземних виробників традиційної продукції, дублюючи препарати, що виготовляються ними.

Найбільші фармацевтичні компанії України в основному є холдинговими структурами, і, як правило, включають в себе декілька виробничих, а іноді і збутових компаній. При організації маркетингових служб і переході від збутової ідеології до філософії маркетингу українським компаніям необхідно організувати свою маркетингову роботу, використовуючи відразу ж підходи нового тисячоліття, наприклад, такі як інтегровані маркетингові комунікації.

Потенціал фармацевтичного ринку України визначається великою чисельністю населення. Він постійно зростає в силу зростання загальної захворюваності, який нівелюється природним спадом населення за роки реформ і нерівномірністю міграційного приросту. Цей потенціал не може бути повністю реалізований в силу досить високої частки сільського населення. Український фармацевтичний ринок відчуває складні структурні зміни через: загальне старіння населення, скорочення народжуваності, прискореного росту захворюваності підлітків та дітей.

Основними стратегічними напрямками розвитку вітчизняної фармацевтичної індустрії представляються наступні: державне регулювання цін і якості продукції галузі, використання потенціалу найбільших фармацевтичних ТНК і національних вузлових секторів галузі, вихід на новітні моделі організації відтворювального процесу в фармації на базі мережевого підходу

Найбільш дієвими способами дозволу найсерйозніших проблем фармацевтичної галузі України, пов'язаних з оздоровленням нації, є заходи більш ефективного використання наукових, виробничих та випробувальних напрацювань і потужностей світової фармацевтики і наявних передових тенденцій розвитку українського біологічного, хімічного та фармацевтичного виробництва та більш тісного переплетіння цих виробничих систем за рахунок включення ряду вітчизняних відтворювальних ланок в світові технологічні цикли.

Список використаних джерел

1. Лоскутова, Е.Е. Оценка дистрибьюторской сети [Текст] / Е.Е. Лоскутова, Е.Ю. Коробко / Ремедиум, №4, 2000.-С. 60-61.
2. Никитин, М. В. Фармрынок без стратегии [Текст] / М.В. Никитин / Фармацевтический вестник, № 19,2002.- С. 12-14.
3. Gambardella, A. Global competiiveness in pharmaceuticals [Text] / A. Gambardella, L. Orsenigo, F Pammolli / A European perspective. Brussels, 2000.

